

2023-12-15

Lena Boström och Ulrika Auno

Slutrapport: LärSam - Lärande i samverkan mellan Mittuniversitetet och Lärcentra

Avser perioden: 2022-01-01 – 2023-12-31

Sammanfattning

Projektet LärSam har fokuserat samverkan mellan regionens lärcentra och Mittuniversitetet. Samverkan har kombinerats med forskning inom ett specifikt fält som ännu inte är beforskat i någon större utsträckning. Aktiviteter som genomförts i projektet har varit webenkäter, intervjuer, studiebesök, workshops och referensgruppsmöten. Det har givit nya kunskapsbidrag och forskningsrön inom ett för regionen viktigt utbildningsområde. Det har också mynnat ut i en modell för samverkan mellan Mittuniversitetet och regionens lärcentra.

Innehåll

Slutrapport: LärSam- lärande i samverkan mellan Mittuniversitetet och Lärcentra	1
Sammanfattning	1
1 Beskrivning	3
1.1 Bakgrund och syfte	3
2 Resultat	4
2.1 Projektresultat.....	4
2.2 Projektets resultat för fortsatt tillämpning/omsättning	7
3 Genomförande	8
4 Ekonomi	8
4.1 Budget och projektkostnader	8
5 Projektutvärdering	9
6 Bilagor	10

1 Beskrivning

1.1 Bakgrund och syfte

Det här ALP-projektet har handlat om att samverka med och beforska en viktig regional utbildningsaktör, nämligen regionernas lärcentra. Den är byggd på samtal med ledande personer vid fem antal lärcentra i regionen och intresse från sökande för utvecklings- och forskningsfältet.

Projektet behövdes av flera skäl. För det första finns 19 antal lärcentra och det finns ingen systematisk samverkan mellan dem och Mittuniversitetet. Eftersom visionen för lärosätet är att vara *"är ett globalt universitet med regionalt engagemang där vi forskar och utbildar för hela livet"* såg vi att detta är en outnyttjad utvecklingspotential för både regionen och lärosätet. För det andra har projektet såväl regionalpolitisk som utbildningspolitisk betydelse. Ett bra utbildningssystem, från förskola till universitet är avgörande för en hållbar regional utveckling. Projektet bidrog till detta genom att identifiera viktiga orsaker till att utbildningsnivån i mittregionen är lägre jämfört med riksgenomsnittet och med andra län. Dessutom har projektet ytterligare klargjort strategier för behovsorienterad kompetenshöjning och möjligheter till att kunna studera *och* bo kvar i regionen. Något som framhävs av många aktörer och forskare för att säkerställa en hållbar region bl.a. för att hantera klyftor och ojämlikheter mellan stad och landsbygd som flera regioner i landet brottas med för att nå en socialt hållbar utveckling.

Därtill har projektet bidragit till regionens möjlighet att hantera en i Sverige generellt viktig fråga för omställning till en hållbar samhällsutveckling. Vikten av att öka möjligheten att fler kan utbilda sig i glesbygd framhävs i ofta i samhällsdebatten och kan inte underskattas. Vidare kan det lärande som sker på lärcentra, i samarbete med lärosätet bidra till en ökad förståelse av vilket typ av lärande som krävs, i relation till lokala hållbarhetsutmaningar, för att utbildningssektorn ska kunna vara en positiv förändringskraft i samverkan. Här kan särskilt så kallat transformativt lärande nämnas. Transformativt lärande handlar i korthet om att de studerande ges en möjlighet till övergripande kritisk reflektion av sina värderingar och livshållning. Därmed erbjuder ett sådant lärande en möjlighet till den omorientering av grundläggande värden och lokal tillämpning av relevant kunskap som en omställning till hållbar utveckling ofta kräver. Mot bakgrund av detta är samverkan mellan kommuner och utbildningsaktörer ett viktigt steg för att göra utbildning mer tillgänglig, bättre fungerande och en kraft i arbetet mot en hållbar region.

För det fjärde behövs bästa möjliga stöd för de individer som väljer att studera och bo i regionen. Vissa av Missuniversitetets studenter kommer från studieovana hem och vissa har efter ett uppehåll påbörjat studier igen. Spridningen mellan olika studenter studievänor i vår region är med andra ord stor. Många unga på landsbygden har sämre tillgång till utbildningar i sin hemkommun. De känner också ett större missnöje mot politiker än ungdomar i storstäder. Gymnasieelever i

mittregionen uttrycker också vikten av att få möjlighet och stöd i högre studier om de ska kunna bo kvar.

Sist men inte minst har projektet betydelse för Mittuniversitetets profilering gällande undervisning, forskning, det tredje uppdraget och en breddad rekrytering. Genom detta projekt har vi medverkat i bildnings- och utbildningsinsatser och samlat ett unikt empiriskt underlag för relevant forskning. Viktigast av allt är att vi kan nå ett stort antal individer och därmed bredda rekryteringen till lärosätet. Detta projekt dockar inte bara väl in i Mittuniversitetets vision utan även i Mål 3 i visionen, nämligen att vår forskning och utbildning tillgängliggör kunskap för fler genom hela livet och att det är ett engagemang i det livslånga lärandet.

2 Resultat

2.1 Projektresultat

✓ **Ta fram ett empiriskt underlag för lärcentra.**

Projektet har tagit fram ett unikt empiriskt underlag från studerande, studiecoacher och lärare på lärcentra genom en webenkät samt intervjuer

Leverans: Sammanställning av forskningsrön.

En forskningsöversikt och två pågående artiklar (bilagor 2, 3a och 3b). Vi har skrivit en forskningsöversikt och analyserat intervjuerna och webenkäten. Kvarstår är att skriva två artiklar klart.

✓ **Skapa arenor för samverkan mellan lärcentra i regionen och Mittuniversitetet**

Leverans: Strategisk samverkansplan mellan lärosätet och regionens lärcentra

Projektet inleddes med en kartläggning vars syfte var att bidra med en omvärldsanalys av hur lärcentrum i Västernorrland, Jämtland och Hälsingland är organiserade samt vilket behov det finns av samverkan mellan lärcentrum och lärosäte (bilaga 1). Omvärldsanalysen har även fungerat som

underlag i det fortsatta arbetet inom LärSam med att utveckla ett förslag till samverkansplan.

Genom lärdomar i projektet har målet att leverera förslag på en strategisk samverkansplan utvecklats till ett förslag på samverkansstruktur mellan lärosäte och lärcentrum som kan implementeras i den befintliga samverkansmodellen för gymnasiesamverkan (bilaga 5).

Leverans: Gemensamt valda aktiviteter som stöd för lärcentras personal

- Projektet har genomfört två workshops under hösten 2022 i syfte att inventera och föra en dialog om de behov, utmaningar och möjligheter man ser som verksam på kommunalt Lärcentrum respektive Mittuniversitetet. Utifrån dessa workshops har en aktivitetsplan tagits fram och några av aktiviteterna har provats genom projektet (bilaga 4).
- Under våren 2023 genomfördes en workshop för studiecoacher vid Lärcentrum i syfte att introducera och initiera samarbete om Mittuniversitetets verktyg Miun Skills och Vetenskapsportalen som kan utgöra ett stöd i studierna för studerande vid Lärcentrum och för eventuella framtida studier.
- I samband med terminsstart hösten 2023 genomfördes ett informationstillfälle om Lärcentrum för nya studenter på Mittuniversitetets lärarutbildningar i syfte att synliggöra lärcentrum som ett studiesammanhang på hemmaplan för lärarstudenter vars utbildning har en campusdistansform. Utbildningsformen innebär att studenterna är på campus 3–5 dagar i månaden och övrig tid genomförs studierna på valfri plats. Att ha ett studiesammanhang på hemmaplan kan då bidra till goda förutsättningar för studenternas studier.
- Projektet har påbörjat arbetet med att utveckla ett koncept för en studie-manual. Genom de intervjuer som genomförts och studiebesök på lärcentra har vi fått kunskaper om vilka typer av studiestrategiska verktyg och manualer som behövs för de studerande. Därtill har vi granskat de studieverktyg som redan finns vid Mittuniversitetet, MIUN-skills. I projektgruppen har vi genomfört en workshop om vad som redan finns och vad som skulle kunna utvecklas.

☑ Pilotstudie för en större ansökan

Leverans: Inlämnande av en större forskningsansökan.

Under hösten har arbete pågått med en större ansökan till Interreg Sverige-Norge. Där finns ett arbetspaket som handlar om möjligheter att nyttja lärcentra för kortare och längre kurser inom lärarutbildning/-fortbildning samt jämförelser med Norge i frågan. Ansökan ska inlämnas senast 15 februari och omfattar ca 8,7 miljoner SEK.

Tabell för redovisning av projektets leveranser

Aktivitet	Ansvarig	Leverans	Datum	Kommentar, avvikelse
Omvärldsanalys av regionens lärcentra	Annika Svensson	Rapport	April 2022	OK Bil. 1
Litteratur-/forskningsöversikt om lärcentra	Lena Boström/ David Kronlid	Artikel	Juni 2022	OK Bil. 2
Genomförande av gemensamma workshops	Ulrika Auno/ Annika Svensson	Workshops	Maj 2022	OK okt -22
Sammanställning av workshop, aktivitetsplan	Annika Svensson	Rapport	Juni 2022	OK Bil. 4
Genomförande av ett antal aktiviteter 2022-2023	Annika Svensson/Ulrika Auno	Gemensamma aktiviteter	Juni 2022-maj 2023	OK maj -23 sep -23
Intervjuer med 15 deltagare och 10 studiecoacher	David Kronlid/Richard Wahlgren	Artikel	November 2022	OK, lägre antal, totalt 10 personer. Artikel ej klar
Utförande av web-enkät till studerande. Pilottestning av enkät	Lena Boström/ David Kronlid	Utkast web-enkät	November 2022	OK
Genomförande av web enkät till < 300 studerande	Lena Boström/ David Kronlid	Webenkät	Januari 2023	OK, lägre svarsfrekvens, totalt 202
Analys av empiri	Lena Boström/ David Kronlid	Artikel	Februari 2023	OK, men artiklarna ej klara

Utformande av en manual för studiestöd, testning av manual	Lena Boström/ David Kronlid/Annika Svensson	Prototyp av studiemannual	Maj 2023	Påbörjat koncept
Framtagande av studiemannual	Lena Boström/ David Kronlid/Annika Svensson	Studiemannual	Juni 2023	Ej påbörjat
Framtagande av en strategisk samverkansplan	Ulrika Auno/ Lena Boström	Förslag strategisk samverkansplan	Juni 2023	OK, samverkansstruktur Bil. 5
Utvärdering av projektet	Lena Boström/ David Kronlid/ Ulrika Auno/ Annika Svensson	Slutrapport, konferens	Juni 2023	Löpande utvärdering, exempelvis aktiviteter Konferens ej genomförd

2.2 Projektets resultat för fortsatt tillämpning/omsättning

Ett av projektets resultat som kan stimulera universitetets utveckling är att Mittuniversitetet har *fått forskningsbaserad kunskap* om studenters perspektiv gällande lärcentras funktion. En forskningsöversikt (i granskning) samt två pågående artiklar ger ett forskningstillskott på ett utforskat område. Detta kan stimulera dels fortsatt forskning, dels hur Mittuniversitetet och Lärcentra ömsesidigt kan samverka i att stötta studenter. Konkret fortsatt tillämpning är den ovan nämnda Interregansökan.

Ett annat av projektets resultat är att ett förslag på en struktur för samverkan mellan lärosäte och lärcentrum utvecklats. Samverkansstrukturen skapar förutsättningar för parterna att samverka systematiskt och strategiskt om breddad rekrytering till högre studier, vilket kan bidra till stärkt kompetensförsörjning i samhället. Konkret fortsatt tillämpning är att förankra förslaget på samverkansstruktur i lärosätets organisation och hos kommunala lärcentrum. Om förslaget tas emot positivt kan samverkansstrukturen därefter implementeras i den befintliga samverkansmodellen för gymnasiesamverkan och synliggöras internt på Mittuniversitetet samt externt till kommunernas lärcentrum. En plan för implementeringen bör tas fram i

samarbete mellan projektgruppen i LärSam och organisationen inom gymnasiesamverkan.

Kostnader kan tillkomma för framtida samverkansaktiviteter omfattande alltifrån 2000 kr till 200 000 kr beroende på aktivitet. Mindre kostnader kan rymmas i Gymnasiesamverkans budget medan större kostnader kan kräva särskilda medel genom exempelvis projekt eller andra satsningar.

3 Genomförande

Projektstart: 2022-01-01

Projektavslut: 2023-12-31

På grund av sjukskrivningar i projektgruppen förlängdes projektet med ett halvår för att projektaktiviteterna skulle hinnas med.

4 Ekonomi

4.1 Budget och projektkostnader

LärSam UTB & FO	Budget	Utfall
Intäkter	-1 503 000	-1 503 000
Intäkter	-1 503 000	-1 503 000
Personal	847 941	830 676
Konsulter	0	71 044
Kontor	62 748	59 806
Bokningsbara lokaler	0	8 570
Material	20 000	0
Resor	150 000	29 232
Övrigt	22	288
OH kostnader	422 289	406 105
Kostnader	1 503 000	1 405 720
Resultat		-97 280

5 Projektutvärdering

Projektet har kontinuerligt följts upp och utvärderats i enlighet med ansökan.

- ✓ Presentation av kommande studier och samtal med referensgrupp.
- ✓ Avstämning med referensgrupp och representanter från lärcentra gällande omvärldsanalysen. Planering av kommande workshops.
- ✓ Avstämning och utvärdering av genomförda aktiviteter med representanter från lärcentra.
- ✓ Pågående: Bearbetning av web-enkät och intervjuer. Projektgruppen summerar resultaten och presenterar för referensgruppen
- ✓ Under bearbetning: Presentation av kommande studiematerial och samtal med referensgrupp
- ✓ Delvis genomfört och fortsatt pågående Redovisning av vetenskapliga resultat. Projektgruppen summerar resultaten.
- ✓ Presentation av den strategiska samverkansplanen genomförs efter projektets slut.
- ✓ Slutrapporterat, men ej genomfört konferens.

Vid varje projektmöte har aktiviteter och projektet som helhet följts upp och justerats utifrån uppföljning.

6 Bilagor

Bilaga 1

Omvärldsanalys

Bilaga 2

Litteraturöversikt

Bilaga 3a och 3b

Resultat av enkät och intervjuer

Bilaga 4

Sammanställning av workshops och aktivitetsplan

Bilaga 5

Förslag på samverkansmodell